

Особливості логістичних систем закладів охорони здоров'я

Віктор Алькема,

*д.е.н, професор, завідувач кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,*

*e-mail: alkema@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-5997-7076*

Проблема ефективного функціонування закладів охорони здоров'я тісно пов'язана з організацією їхніх логістичних систем. Постійні зміни в зовнішньому середовищі та внутрішніх процесах вимагають від цих систем високої адаптивності та гнучкості. Незважаючи на важливість логістики в медицині, системні дослідження в цій галузі є недостатніми. Ключовою проблемою є оцінка ефективності логістичних систем в закладах охорони здоров'я та їх відповідності стратегічним цілям. Складність цієї оцінки полягає в багатогранності факторів, які впливають на ефективність, та відсутності єдиного підходу до її вимірювання.

Метою роботи є розробка методологічних засад щодо розуміння сутності логістичної системи закладу охорони здоров'я в сучасних умовах.

Теоретичний базис та концептуальні засади логістики в закладах охорони здоров'я розробляли вітчизняні науковці І.В. Белікова [1], Л.В. Гадіак [2], З.В. Гбур [3], А.В. Коломоєць [3], А.В. Костріков [1], В.М. Михальчук [3], В.П. Писаренко [2], О.К. Толстанов [3], В.П. Філіпішин [4], Р.В. Ціщик [5]. Не зважаючи на значний науковий доробок щодо дослідження логістичної діяльності та логістичного менеджменту в закладах охорони здоров'я важливим залишається питання дослідження розуміння сутності їх логістичних систем та їх функціональних складових.

Основним методом дослідження став бібліографічний аналіз фахових джерел з питань впровадження логістичних підходів та формування і аналізу логістичних систем закладів охорони здоров'я. Науковець Ціщик Р.В. вважає що «для реалізації логістичної стратегії в охороні здоров'я потрібні грамотна система планування, гнучкість і, що найважливіше, інформація... Пріоритетом логістики у сфері медицини є оптимізація, що забезпечує більш ефективну роботу працівників установи охорони здоров'я, скорочення відходів у ланцюгах поставок, надання якісних послуг та вирішення поставлених замовником завдань точно в термін» [5, с.171]. Філіпішин В.П. в своїй публікації не подає власного розуміння ЛС але вказує на наявність в ній двох підсистем: підсистеми фізичного розподілу, що охоплює напрямки потоку матеріалів від складу до споживача; підсистеми забезпечення, що охоплює рух ресурсів від постачальників до складів [4, с. 20]. Він виділяє основні елементи медичного постачання: виробничі запаси, транспорт, обслуговування, складське господарство, інформаційний зв'язок та контроль [4, с. 21].

На думку Михальчук В.М., Коломоєць А.В., Толстанов О.К. та Гбур З.В. логістика – ефективний інструмент діяльності медичних закладів [3]. Вони вважають, що «вся діяльність закладів охорони здоров'я інтегрується в єдину

логістичну систему яка враховує усі особливості конкретної медичної установи та оточуючого її навколишнього господарського середовища» [3]. При організації надання медичних послуг реалізується логістичний підхід – розгалужена система взаємодії різних служб, інтегровані результати яких дають оптимальну організацію та надання пацієнтам кваліфікованої медичної допомоги [3]. На думку цих науковців логістична система є структурованою економічною системою, що складається із сукупності підсистем, які організовують потоки медичних послуг і керуючих ними в процесі здійснення лікувально-діагностичного процесу, а також супутніх їм потоків інформації і фінансів, кадрових і матеріальних потоків, функціонування яких спрямоване на найбільш повне задоволення попиту пацієнтів у медичних послугах при відповідності їх якості прийнятним стандартам [3, с. 59]. Переважна більшість закладів охорони здоров'я мають обмежені економічні ресурси та не мають потреби у формуванні великих запасів, що призводить до необхідності формування цими суб'єктами широкого партнерства з різними постачальниками мережа яких постійно розширюється для оперативного забезпечення виконання замовлень медичних товарів з варіативними параметрами. Логістична система закладу для вирішення поточних оперативних завдань в умовах криз та соціально-економічної нестабільності може містити механізми для залучення місцевої спільноти територіальних громад, лідерів місцевих ініціатив та волонтерів до співпраці з питань поставок медичного обладнання, оснащення й товарів.

Таким чином, логістична система закладу охорони здоров'я спрямована на надання якісної медичної допомоги та медичних послуг пацієнтам шляхом забезпечення їх необхідними медичними та адміністративними ресурсами для вчасного та належного обслуговування за рахунок надійності та оперативності постачання медичних послуг, засобів і ліків. Ця система спрямована на забезпечення безпеки та результативності лікування шляхом моніторингу та контролю за відповідністю встановленим стандартам (протоколам) лікування та стандартам постачання і належним практикам медичного та супутнього сервісу. Важливим завданням цієї системи є постійне удосконалення управління. Це дозволяє комплексно удосконалювати якість управління медичними послугами, керувати організаційними процесами закладу та процесами управління розвитком персоналу. Серед забезпечувальних завдань цієї системи нами виділено: завдання раціоналізації процесів яке спрямовано на зниження витрат на утримання і операційну діяльність медичного закладу; оптимізацію економічних ресурсів, запасів та логістичних і операційних витрат шляхом відповідного управління запасами медичних і допоміжних матеріалів для забезпечення їх наявності в потрібний момент без надлишків та дефіциту; оптимізацію витрат часу необхідного для оперативної обробки та обслуговування пацієнтів і якісної роботи медичного персоналу. Враховуючи важливість неперервного та оперативного надання медичної допомоги слід в фізичних межах логістичної системи закладу здійснювати оптимізацію ланцюга постачання шляхом інтеграції процесів та дій суб'єктів учасників ланцюга поставок медичного та лабораторного обладнання,

засобів та медичних препаратів й матеріалів для забезпечення належного рівня якості медичної допомоги.

Ключові слова: заклад охорони здоров'я, лікувально-профілактичний заклад, логістична система, властивості, особливості, потоки, підсистеми, функції, складові.

Список використаних джерел

1. Белікова І. В., Костріков А. В. Застосування принципів логістики як основи для оптимізації інформаційно-аналітичної системи охорони здоров'я України. Актуальні проблеми сучасної медицини. 2015. Т. 15. Випуск 3(2). С. 81–84
2. Гадіяк Л.В. Писаренко В.П. Логістичний підхід в управлінні закладом охорони здоров'я. Інвестиції: практика та досвід. 2021. №7. С. 113-120. DOI:10.32702/2306-6814.2021.7.113
3. Коломоєць А.В., Толстанов О.К., Михальчук В.М., Гбур З.В., Кошова С.П. Системи логістики та логістичних підходів в управлінні закладами охорони здоров'я. / Коломоєць А.В. – Кам'янець – Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2021. – 348с.
4. Філіпішин В.П. Застосування логістичних підходів у роботі лікувально-профілактичних закладів. Проблеми військової охорони здоров'я. 2015. № 4. С. 16—23.
5. Ціцик Р. В. Аналіз застосування інноваційних логістичних підходів до діяльності медичних установ. Приазовський економічний вісник. 2019. Вип. 4 (15). С. 168—172.